

POSUDEK OPONENTKY HABILITAČNÍ PRÁCE

Univerzita Karlova Právnická fakulta

Název práce: Rozhodování člena statutárního orgánu kapitálové společnosti.

Uchazečka: JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.

Oponentka: doc. JUDr. Ivana Štenglová.

I.

Téma, které si uchazečka zvolila je zajímavé a dosud nebylo v české literatuře komplexně zpracováno. Zatímco výsledek rozhodovací činnosti statutárního orgánu – vlastní rozhodnutí, zákonem upravený postup při jeho přijetí, jeho účinky, vady, kterými může trpět a způsob jejich nápravy, stejně jako povinnost rozhodovat s péčí řádného hospodáře jsou předmětem zkoumání poměrně často, vlastní rozhodovací proces, odehrávající se před přijetím rozhodnutí, je, značně neprobádaný. A probádaný není ani vztah mezi procesem přijímání rozhodnutí a povinností postupovat s péčí řádného hospodáře. Tím záslušnější je, že si uchazečka téma zvolila a rozpracovala je nejen v souvislostech korporátních, ale i s využitím jiných vědních disciplín, zejména psychologie a rozhodovací vědy.

Přitom proces rozhodování členů statutárního orgánů a způsob jak postupují či měli by postupovat při formování přijímaného rozhodnutí je velmi důležitý, ba mnohdy i zásadní při posuzování toho zda, popřípadě jak, členové statutárního orgánu dostali svým povinností či zda je případně dán důvod k jejich postihu proto, že povinností nedostali.

Uchazečka zvolené téma zpracovala ve všech souvislostech a odpovědi na jednotlivé dílčí zkoumané otázky následně zformovala do výsledných závěrů.

Při zkoumání zvolené problematiky uchazečka nejen analyzovala text příslušných právních předpisů, a následně získané poznatky syntetizovala. Ale využila i další metody, např. metodu deskriptivní, zčásti i komparaci ve vztahu k některým zahraničním úpravám a další. V rámci výzkumu pracovala i s texty jiných autorů, českých a ve značném rozsahu i zahraničních. Lze říci, že rozsah zahraničních publikací, se kterými pracovala, je úctyhodný, a že jde nejen o texty z oblasti práva ale i z jiných odvětví.

II.

Výzkumná část posuzované práce je rozdělena do osmi kapitol. První, úvodní kapitola vymezuje zkoumané téma, představuje záměr výzkumu, klade výzkumné otázky, mapuje dosavadní stav výzkumu a nastiňuje postup výzkumu.

Druhá kapitola představuje východiska práce. Vymezuje účel společnosti a vztah mezi společnostmi a členy jejich orgánů, poukazuje na zvláštní postavení členů statutárního orgánu v jejichž rukou se koncentruje většina rozhodovací působnosti ve společnosti, a zabývá se i povinností péče řádného hospodáře jako řídicího nástroje umožňujícího korigovat chování členů volených orgánů společnosti, jejími jednotlivými složkami a důsledky jejího porušení. Dále pak se zabývá rozhodnutím voleného orgánu jako výsledku rozhodovacího procesu, a tento proces zkoumá nejen z pohledu práva, ale i z pohledu psychologie a rozhodovací vědy.

Součástí této kapitoly je i část zabývající se riziky hodnocení cizích rozhodnutí, zejména riziky vyplývajícím z vlivu znalosti důsledků rozhodnutí v době hodnocení na výsledek hodnocení. V závěru kapitoly se uchazečka věnuje specifickým rozhodovací činnosti statutárního orgánu.

Třetí kapitola zkoumá podmínky, které musí splňovat rozhodovací proces a jeho výsledek aby mohly projít testem péče řádného hospodáře. Uchazečka rozděluje podmínky na formální a materiální a dospívá k závěru, že při jejich dodržení lze považovat jak rozhodnutí, tak proces jeho přijetí za řádné.

Čtvrtá kapitola je poněkud různorodá. Věnuje se přezkoumatelnosti rozhodovacího procesu, zkoumá význam jeho strukturalizace pro přezkoumatelnost rozhodnutí a výhodám a nevýhodám jejího využití. Dále pak se zabývá tím, co je třeba brát v úvahu při přezkumu konkrétního rozhodnutí, zkoumá význam využití intuice v procesu rozhodování a skutečnosti, které je třeba brát v úvahu při přezkumu optimálního rozsahu informací potřebných pro rozhodnutí a kvality jejich vyhodnocení.

V páté kapitole se uchazečka zabývá mezemi, které kladou rozhodovací činnosti členů statutárního orgánu jednotlivé skutečnosti, které musí při své rozhodovací činnosti brát v úvahu. Postupně rozebírá meze vyplývající ze zájmu společnosti (příčemž se věnuje i způsobům jeho zjištění), dále analyzuje význam právních předpisů a zakladatelského právního jednání na rozhodovací činnost, a posuzuje význam rozhodnutí nejvyššího orgánu a jeho závaznost pro rozhodovací činnost. A konečně posuzuje význam smluv, kterými je společnost vázána a možnosti a případné důsledky jejich porušení.

Předmětem šesté kapitoly je soudní kontrola rozhodnutí statutárního orgánů, resp. jejich důsledků, její meze a rizika z ní vyplývající, a rovněž některé postupy soudů při přezkumu rozhodovací činnosti statutárního orgánu. Zabývá se i reakcí členů statutárního orgánu na rizika soudního přezkumu.

Sedmá kapitola se zabývá možnostmi využití umělé inteligence při rozhodovací činnosti statutárního orgánu, jejími možnými přínosy a nevýhodami jejího využití.

A konečně osmá kapitola obsahuje shrnutí závěrů, ke kterým uchazečka v práci dospěla a zodpovězení položených otázek.

III.

Práce má podle mého soudu velmi dobrou úroveň. Uchazečka jasně vymezila jednotlivé otázky, na které hodlá hledat odpověď a postupně se dopracovala odpovědi na všechny položené otázky. Lze proto konstatovat, že stanovený cíl výzkumu splnila.

V práci využití metody lze považovat za adekvátní sledovanému cíli a položeným otázkám. A, jak shora uvedeno, uchazečka při sledování vytčeného cíle hojně využívala nejen tuzemské, ale i zahraniční literatury a rovněž české i evropské judikatury. Jednotlivé prameny přitom analyzovala, věcně hodnotila a navazovala na ně vlastními závěry. Za velmi přínosné lze považovat to, že téma pojala multidisciplinárně a v práci se neomezila jen na rozbor a aplikaci jednotlivých právních ustanovení či judikátů, ale otázky rozhodovacího procesu statutárního orgánu posuzovala i z hledisek psychologie rozhodování a hledisek rozhodovací vědy. Za velmi

zajímavou lze považovat kapitolu o možných přínosech umělé inteligence pro rozhodovací činnost statutárních orgánů a možných problémech jejího využití.

Přes uvedené přednosti posuzované práci však lze v práci najít i některé, spíše méně významné nedostatky. Tak např. poněkud matoucí je struktura kapitoly IV. označené „Formální parametry rozhodnutí“. Její část A označená „Přezkoumatelnost rozhodovacího procesu“ se v bodě 1. zabývá zápisem o rozhodnutí, kde je vazba na přezkoumatelnost zřejmá. U dalšího bodu („Strukturalizace rozhodovacího procesu“) však již je volnější a čtenáři chvíli trvá, než si uvědomí souvislosti a třetí bod označený „Využití intuice“ je sice velmi zajímavý, ale jeho vazba na přezkoumatelnost rozhodnutí je značně volná.

V práci lze najít i některá věcná chybení či nepřesnosti. Tak např. na str. 18 uchazečka uvádí, že panuje shoda, „že povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře patří mezi statusové otázky právnické osoby a je proto kogentní.“ Tento závěr ale není přesný. Judikatura (viz např. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020) a rovněž část teorie, (viz např. Šuk, P.: Kogentnost a dispozitivita korporátního práva – hledání hranic. Ad Notam, 2019, číslo 3) rovnítko mezi status a kogentnost nedává.

Za polemický považuji závěr, vyplývající z textu na str. 50, že rozhodnutí, které vedlo k nežádoucím důsledkům je nesprávné rozhodnutí, resp. chybí mi vysvětlení, jak uchazečka v této souvislosti vymezuje nežádoucí důsledek.

Na str. 93 uchazečka doporučuje, zakotvení udržitelnosti v zakladatelském právním jednání, a to jak z hlediska posílení právní jistoty členů statutárního orgánu, tak z hlediska třetích osob. Zajímalo by mne, zda se s takovým vymezením udržitelnosti ve stanovách setkala v praxi.

Na str. 42 a 43 práce se uchazečka zabývá efektivitou úpravy odpovědnosti člena statutárního orgánu za způsobenou škodu ve vazbě na vyšší škody, kterou lze chybným rozhodnutím způsobit. Odkazuje přitom na případ člena představenstva Deutsche bank Rolfa Breuera, který způsobil škodu ve výši téměř jedné miliardy EUR. V tom případě ale nešlo o škodu způsobenou korporací, jejímž členem představenstva Rolf Breuer byl, ale o jinou korporaci, přičemž chybí vysvětlení jakou vazbu měla škoda způsobená třetí osobě na odpovědnost člena statutárního orgánu vůči Deutsche bank.

IV.

Z výsledku kontroly originality vygenerovaného z programu Turnitin je zřejmé, že jde o práci původní, s řádným označením citovaných zdrojů.

V.

Soudím, že posuzovaná práce splňuje požadavky kladené na habilitační práci z oblasti obchodního práva a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 9. února 2024